

СТАНОВИЩЕ

От проф. д-р Ростислав Йовчев

За заемане на академичната длъжност „Доцент”
Към Югозападния университет „Неофит Рилски“ – Благоевград
Единствен кандидат
гл. ас д-р Николина Симеонова Кротева,

*по професионално направление 8.3 Музикално и танцово изкуство
(Музикознание и музикално изкуство (Теория и практика на музикалното
изкуство))*

За академичната длъжност „доцент“, гл. ас. д-р Николина Кротева е представила разширена хабилитационна справка за своите научни приноси, които се концентрират в периода след защитата на докторска дисертация на тема „*Ролята на пианиста при работа с хорови състави*“, осъществена през 2011г. Като най-важна точка от научната работа на гл. ас. Кротева е излизането на нейния монографичен труд „Хоровите послания на Николай Стойков“. Високо оцененото изследване от двама значими български композитори като проф. д. изк. Йордан Гошев и проф. д. изк. Филип Павлов се фокусира върху творческата личност на Николай Стойков, един от изтъкнатите ученици на Панчо Владигеров и неговите стилови колебания в течение на годините, през призмата на хоровото му творчество. За да напише този капитален (264 страници) труд, кандидатката преглежда огромен брой документи от непубликувания архив на композитора, а голяма част от анализиранияте песни в монографията са изпълнени само веднъж, което допълнително затруднява вглеждането в техните специфични особености. В края на монографията е направен каталог на обемното хорово творчество на композитора, публикувани са много снимки от неговия личен архив, като за осъществяването голяма роля играе непрекъснатия контакт между композитора и Николина Кротева. В справката, авторката е изтъкнала, че „*монографичният труд за академик Николай Стойков не е просто книга за композитора, а художествено завършен продукт*“. Като такъв, тя представя книгата шест пъти в различни градове на страната. За да бъдат презентациите по-убедителни и интересни, кандидатката ги съчетава с подходящ музикален и филмов материал, като разчита особено на живото изпълнение. Важен приносен момент в цялостното представяне на хоровото

творчество на Николай Стойков е, че д-р Николина Кротева всеки път обработва документалната лента и конструира свой филмов материал, като включва архивни записи от различни хорови изпълнения, снимки и оригинални партитурни записи на композитора. Това разширява обхвата на изследването, което не се ограничава с анализите и констатациите в книжното тяло на монографията, но има капитално значение за представянето на творец от ранга на Стойков.

В контекста на гореизложеното, кандидатката публикува статии, които са част от изискуемите за профила на конкурса ѝ за доцент. В раздела „Естетически проблеми и художествена образност в музикалното изкуство“, намираме публикации, които засягат както хоровото творчество на Николай Стойков, така и други събития, свързани с този жанр: Концерт посветен на 85 годишнината от рождението на Кирил Стефанов, личност неразривно свързана с културния живот на Благоевград. Както сама е анализирала собствената си публикация, кандидатката изтъква *„философията на Кирил Стефанов при изграждането на стройната художествено-управленска структура на ансамбъла, неговото невероятно умение да бъде организатор и ръководител, изключителната му работоспособност, прецизност, настойчивост, упоритост и нетърпяща възражение възискателност, с които тактично е успявал да внуши респект и уважение при осъществяването на творческите идеи и високи цели.“* (цитат).

В друга публикация (сп. Музикални хоризонти от 2018г.) гл. ас. д-р Кротева представя друго важно събитие в музикалния живот на Благоевград – фестивала „Среща на студентските хорове“ и неговата идея *студентите и техните диригенти да се запознават и да споделят своята ползотворна творческа дейност пред професионална публика.*

Определен научен принос имат публикациите, които се обръщат към малко познати страници от творчеството на Николай Стойков и Филип Павлов: Театрално-драматургични похвати в хоровите партитури на Николай Стойков са изследвани с оглед тяхното обобщение като начин на въздействие - *„използването на средствата на драматургичното редуване на реплики в различните хорови партии; провеждането на драматургичен диалог между ниски и високи гласове;“* (цитат). Японските поетични форми в ранното вокално творчество на Николай Стойков са друг поглед към вече изследван обект - *„Изключително кратките поетични форми – „хайку“ и „танка“, които сега вече са опознати и широко разпространени, заинтригуват и провокират Николай Стойков. Със своята прекомерна*

лаконичност и мигновеност от една страна, а от друга – със способността за индивидуализация, тези поетични четиристишия изпълняват особено специфична духовна роля за композитора.“ „За художествената образност в хоровите произведения на Филип Павлов“ е друга публикация, която се обръща към богатото и изпълнено с мелодична красота хорово творчество на известния наш композитор- „Той успява да подбере текстове, чиито теми са свързани детската чувствителност, образност и фантазия. За изграждането на художествения образ на всяка хорова творба авторът умело използва пластичните средства на словото и звуково-интонационния език на музиката.“(цитат). В друг ракурс разглежда Кротева това богато творчество в две от приложените публикации - „Към проблема за клавириния съпровод в хоровите творби на композитора Филип Павлов.“ и „За някои особености на клавириния акомпанимент в песенното творчество на композитора Филип Павлов“. Известно е че композиторият пише своите клавирини партии интересно и изпълнено с сложни инструментални проблеми. Напълно логично е те да представляват интерес за подобно изследване.

В желанието си да обхване все повече области на музикално изпълнителската практика, д-р Кротева изследва някои особено полезни за акомпанията теми, плод на практическата ѝ работа като пианист на хорови състави- „Някои мисли относно традиционното и иновационното обучение на бъдещите музикални педагози по дисциплината „Четене и свирене на партитури“, „Свирене „a prima vista“ – една основна компетенция за пианиста на хоров състав“, „Специфични професионални компетенции, необходими на пианистите в практическата им дейност с хорови състави“.

Педагогическото направление е също така обект на изследване. Статията „Новата образователна парадигма и държавните стандарти за обучение по музика в начален етап“ е съавторски труд, с импакт фактор 1,322, публикувана в Скопие на английски език. С желанието да коментира процесите в българската образователна плоскост се появява и статията „Компетентностния подход в съвременното образователно пространство.“

В отделения трети раздел от реабилитационната справка, се третира „Музикалното изкуство в терапевтичния процес“ – една важна и актуална част от музикалната наука по целия свят. „Хоровое пение в коррекционной работе“, на руски език, издадено в Санкт Петербург, „За хоровото пение и неговото значение за цялостното развитие на подрастващите“ и още други, които са интердисциплинарни и са публикувани в специализирани издания

от областта на психологията. Особено актуално намирам съдържанието на „Участие на хиперактивни деца в певчески състави“. В днешната епоха, приносният характер на подобно изследване е неоспорим.

По отношение на творческите изяви на кандидата, те са свързани главно с дейността ѝ като акомпанятор на хора на Американския университет в Благоевград и включват значими концертни събития не само у нас, но и по турнета в чужбина – Унгария, Полша, Гърция. Не искам да отмина и камерния концерт на две пиана или 4 ръце, заедно с колежката Симона Генкова с творби от Бетовен, Шуман, Равел, Рахманинов, Дебюси, Лютославски, Шостакович. Дейността на д-р Кротева като акомпанятор се допълва и от изявата ѝ с американския тенор д-р Жан-Мишел Лубо, Зала „Еммелея“, Серес, Гърция.

Ограниченият обем на становището не ми позволява да коментирам и други стойностни изяви на кандидатката, като не искам да поставям на последно място дейността ѝ във възстановяване на конкурса „Нашите деца свирят Бах“, след почти 20 годишно прекъсване. Този проект е особено впечатляващ, защото е ориентиран към бъдещето, талантливите деца на България, които успешно интерпретират трудната музика на бароковия гений, като важно стъпало от бъдещото им израстване като музиканти.

Като добавим така ценената в последното изменение на ЗРАСРБ точка за цитирания от други автори на кандидатката, особено запълнени с позовавания на нейни трудове от Анелия Господинова, Велислава Стоянова, Благовеста Рядкова и други, мога да кажа, че дейността на гл. ас. д-р Кротева е забележителна като количествени показатели и обширност на интересите ѝ. Тя успешно съчетава качествата на научен публицист, клавирен акомпанятор, педагог и организатор на интересни проекти.

Всичко това ми дава основание да предложа на уважаемото научно жури да присъди на НИКОЛИНА СИМЕОНОВА КРОТЕВА академичната длъжност „ДОЦЕНТ“.

30 септември 2019г.

проф. д-р Ростислав Йовчев

ACADEMIC STANDPOINT

by Professor Rostislav Yovchev, PhD

For appointment to the Academic position of „Associate Professor“

At the South-West University „Neofit Rilski“ – Blagoevgrad

The only candidate

Senior Assistant Professor Nikolina Simeonova Kroteva PhD,

Professional field 8.3 Musical and Dance Art

(Musicology and Musical art (Theory and practice of Musical art))

For the academic position of „Associate Professor“, Senior Assistant Professor Nikolina Kroteva presented an extended habilitation report on her major scholarly contributions, which concentrate after defending of her doctoral thesis. The most important point of Kroteva's scholarly work is the publication of her monographic work – „The Choral Messages of Nikolay Stoykov“.

In order to write this major work (264 pages), the candidate reviews a huge number of documents from the unpublished archive of the composer. Much of the analyzed songs in the monograph have been performed only once, which further complicates looking into their specific features. At the end of the monograph, a catalog of the composer's voluminous choral work is made. Many photos from his personal archive have been published.

The candidate publishes articles that are part of the materials required for the academic position of „Associate Professor“. In the section „Aesthetic Problems and Artistic Imagery in the Musical Art“, she provides publications with a certain scholarly contribution.

Kroteva's PhD thesis is striving to cover more and more areas of music-performing practice. She explores some of the topics that are particularly useful to the accompanist, the result of her practical work as a pianist of the chorus. The pedagogical field is also subject to analysis and research by Nikolina Kroteva.

Publications in the third section of Kroteva's habilitation report are in line with current research in the music science around the world. The theme: „Music art in the therapeutic process“ has been analyzed in many ways.

In terms of the candidate's creative appearances, they are mainly related to her work as a piano accompanist and choirmaster of Mixed choir of the American University in Bulgaria and City Children Choir to National Community Center „N. Vaptsarov – 1866“, Blagoevgrad and include significant concert events, competitions and festivals not only here, but also on tours abroad.

The limited scope of the opinion does not allow me to comment on other valuable statements of the candidate. The role of Nikolina Kroteva as the leader of the restoration of the „Our Children Play Bach“ piano competition, which had a nearly 20-year interruption, should not be forgotten. This project is particularly impressive because it is oriented towards the future, the talented children of Bulgaria and their future growth as musicians.

The activity of Senior Assistant Profesor PhD Kroteva is notable for her quantitative indicators and wide range of interests. Kroteva's personality successfully combines the qualities of a scholarly publicist, keyboard player, teacher and organizer of interesting projects. All this gives me reason to propose to the distinguished scientific jury to award the academic position of „Associate Professor“ to NIKOLINA SIMEONOVA KROTEVA.

Jury member.....

September 30, 2019

Prof. Rostislav Yovchev PhD